

Παναγία ἡ Προυσιώτισσα

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Ψηλά, στις ἐλατόφυτες βουνοκορφές τῆς νοτιοδυτικῆς

Εὐρυτανίας, καὶ σφηνωμένη ἀνάμεσα σὲ κάθετους γκριζωποὺς βράχους μὲ ἄγρια μεγαλοπρέπεια, προβάλλει ἡ ἱερὰ μονὴ τοῦ Προύσου. Εἶναι σταυροπηγιακὸ καὶ ἱστορικὸ μοναστήρι, μὲ μεγαλόπρεπα τριώροφα κτίρια. Ἀνάμεσά τους ὑπάρχει σπήλαιο λαξευμένο, πὸ φιλοξενεῖ στὸ ἐσωτερικὸ του τὸν πρῶτο καὶ παλαιὸ ναὸ τῆς μονῆς. Μέσα σ' αὐτὸν φυλάσσεται ἡ θαυματουργὴ εἰκόνα τῆς Παναγίας, πὸ ἐπονομάζεται Προυσιώτισσα καὶ ἐορτάζει μὲ κάθε ἐκκλησιαστικὴ καὶ βυζαντινὴ μεγαλοπρέπεια στὶς 22-23 Αὐγούστου.

Τὴ θαυματουργὴ αὐτὴ εἰκόνα τῆς Θεοτόκου λέγεται, ὅτι τὴν ζωγράφησε ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς καὶ ἦλθε ἀπὸ τὴν Προῦσα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας (σύμφωνα μὲ τὸ χειρόγραφο 3 τοῦ κώδικα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Προυσιωτίσεως). Τὴν ἔφερε ἀπὸ τὴν

Προΐσα κάποιος εύγενής νέος στὰ χρόνια τῆς εἰκονομαχίας (829 μ.Χ.) ἐπὶ εἰκονομάχου βασιλέως Θεοφίλου. Στὸ δρόμο ὅμως γιὰ τὴν Ἑλλάδα, στὴν Καλλίπολη τῆς Θράκης, τὴν ἔχασε καὶ ἡ εἰκόνα ἀποκαλύφθηκε θαυματουργικὰ σ' ἓνα τσοπανόπουλο, μὲ μία στήλη φωτὸς σὰν πυρσὸς - γι' αὐτὸ πῆρε καὶ τὴν ἐπωνυμία Πυρσὸς - στὸ μέρος ὅπου ἦταν κρυμμένη. Ὁ νέος, ποὺ εἶχε ἐγκατασταθεῖ στὴν Πάτρα, ὅταν τὸ ἔμαθε θέλησε νὰ τὴν πάρει. Ἀλλὰ ἡ εἰκόνα θαυματουργικὰ γύρισε καὶ πάλι στὸ ἄγριο μέρος τῆς Εὐρυτανίας, ὅπου ἀποκαλύφθηκε στοὺς ντόπιους βοσκοὺς τὴ νύχτα ἀπὸ 22 πρὸς 23 Αὐγούστου. Τότε ὁ νέος, μαζί μ' ἓναν ὑπηρέτη του, πῆγαν καὶ αὐτοὶ ἐκεῖ, ὅπου ἔγιναν μοναχοὶ μετονομασθέντες Διονύσιος καὶ Τιμόθεος ἀντίστοιχα.

Ἡ εἰκόνα τῆς Παναγίας εἶναι τύπου Ὁδηγήτριας καὶ εἶναι ἐπιχρυσωμένη μὲ ἀργυροεπίχρυση ἔνδυση, δῶρο τοῦ στρατηγοῦ Γεωργίου Καραϊσκάκη ποὺ φιλοξενοῦνταν στὴ Μονὴ τὴν περίοδο τῆς ἐπανάστασης τοῦ 1821 μ.Χ. Τὴν ἔνδυση, τὴν κατασκεύασε ὁ χρυσοχόος Γεωργίος Καρανίκας τὸ 1824 μ.Χ., ὅπως μᾶς ἀποκαλύπτει ἡ ἀνάγλυφη ἐπιγραφή πάνω ἀπὸ τὸν δεξιὸ ὦμο τῆς Παναγίας: «Ἡ Παντάνασσα. Δι' ἐξόδων τοῦ γενναιοτάτου στρατηγοῦ Γεωργίου Καραϊσκάκη, χειρὶ Γεωργίου Καρανίκα, 1824».

Στὸ ἱστορικό τῆς μονῆς ἀναφέρεται ὅτι ἐπὶ τουρκοκρατίας καταστράφηκε πολλὲς φορές. Ἡ τελευταία ὅμως καταστροφή, ποὺ μετέβαλε τὰ κτίρια σὲ σωροὺς ἔρειπών, ἔγινε τὸ 1944 μ.Χ. ἀπὸ τοὺς γερμανοὺς. Μετὰ τὴν καταστροφή τῶν κτισμάτων, ἓνας ἀξιωματικὸς θέλησε νὰ κάψει καὶ τὴν ἐκκλησία. Προσπάθησε πολλὲς φορές, ἀλλὰ χωρὶς ἀποτέλεσμα. Ἐνῶ λοιπὸν στεκόταν ἀπ' ἔξω κι ἔδινε διαταγές, τιμωρήθηκε παραδειγματικὰ ἀπὸ τὸ χέρι τῆς Παναγίας. Μία ἀόρατη δύναμη τὸν ἔριξε μὲ ὄρμη πάνω στὸ πλακόστρωτο. Τὸ χτύπημα ἦταν δυνατό, καὶ ὁ γερμανὸς ἀνίκανος νὰ σηκωθεῖ. Τὸν σήκωσαν οἱ στρατιῶτες καὶ τὸν ἔβαλαν πάνω σὲ ζῶο γιὰ νὰ τὸν μεταφέρουν στὸ Ἀγρίνιο. Ἔτσι, ὁ ναὸς παρέμεινε ἀβλαβής, ὅπως διαφυλάχθηκε ἀκέραιος διὰ μέσου τῶν αἰώνων.

Πέρασαν τέσσερα χρόνια. Ὁ ἐμφύλιος πόλεμος τώρα μαίνεται στὴν ἐλληνικὴ ὕπαιθρο. Οἱ κάτοικοι τῆς Εὐρυτανίας καὶ ὀρεινῆς Ναυπακτίας ἐγκαταλείπουν τὰ χωριά τους καὶ προσφεύγουν γιὰ ἀσφάλεια σὲ ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος. Μαζί τους προσφεύγει καὶ ἡ θαυματουργὴ εἰκόνα τῆς Παναγίας. Ἀκολουθεῖ κι αὐτὴ τὴν τύχη τῶν παιδιῶν της καὶ μεταφέρεται ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς τοῦ Προύσου στὴ ἀκρόπολη τῆς Ναυπάκτου. Τὸ μοναστήρι παραμένει τελείως ἔρημο.

Ἐξόστερα ἀπὸ καιρὸ, ἀρχίζουν οἱ ἐπιχειρήσεις τοῦ στρατοῦ. Ἡ ἐνάτη μεραρχία ἀναλαμβάνει ἐκκαθαριστικὲς ἐπιχειρήσεις στὴν Εὐρυτανία. Μερικὰ τμήματα περνοῦν ἀπὸ τὸν Προυσό. Ὅρισμένοι ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶτες πλησιάζουν στὴ σκοτεινὴ ἐκκλησοῦλα τῆς σπηλιᾶς καὶ μπαίνουν γιὰ νὰ προσκυνήσουν. Ἐκεῖ μέσα

ἀντικρίζουν ἕνα παράδοξο θέαμα: Μπροστὰ τὸ τέμπλο, στ' ἀριστερά τῆς ωραίας πύλης, νὰ εἶναι ἀναμμένο καντήλι καὶ μία καλόγρια γονατιστή. Οἱ στρατιῶτες ἀποροῦν. Πῶς ζεῖ αὐτὴ ἡ μοναχὴ ἐδῶ, τὴ στιγμή πού ἡ Εὐρυτανία εἶναι τελείως ἔρημη ἀπὸ κατοίκους; Πῶς συντηρεῖται, τί τρώει, ποῦ βρίσκει λάδι γιὰ τὸ καντήλι; Τὴν ἐρωτοῦν, λοιπόν, κι ἐκείνη σεμνὰ καὶ πονεμένα τοὺς ἀπαντᾷ: «Παιδιά μου, ζῶ ἐδῶ μοναχὴ μου δυόμισι τώρα χρόνια. Γιὰ τὴ δική μου ζωὴ δὲν χρειάζονται φαγητὸ καὶ ψωμί. Μοῦ ἀρκεῖ ὅτι ἔχω τὸ καντήλι μου ἀναμμένο». Οἱ στρατιῶτες, κουρασμένοι ἀπὸ τὶς ἐπιχειρήσεις καὶ βιαστικοὶ νὰ φύγουν, δὲν ἔδωσαν προσοχὴ στὰ λόγια της.

Τὴν ἐπομένη ὅμως, ὅταν τὰ ἔφεραν πάλι στὴ μνήμη τους, κατάλαβαν πῶς ἐπρόκειτο γιὰ κάτι θαυμαστό. Κι ὅταν ἀργότερα περνοῦσαν ἀπὸ τὴ Ναύπακτο, ζήτησαν μὲ ἐπιμονὴ ἄδεια ἀπὸ τὸν διοικητὴ τους νὰ ἐπισκεφθοῦν τὸν μητροπολίτη. Ὁ ἐπίσκοπος Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας Χριστόφορος τοὺς ὑποδέχθηκε μὲ ἀγάπη, κι ἀφοῦ τοὺς ἄκουσε συγκινημένος, ἔριξε φῶς στὸ μυστήριό. «Ὁ ναός, τοὺς εἶπε, πού ἐπισκεφθήκατε, ἀνήκει στὴν ἔρημη τώρα ἱερὰ μονὴ Προυσιώτισσας, τῆς ὁποίας ἡ θαυματουργὴ εἰκόνα βρίσκεται πάνω ἀπὸ δύο χρόνια ἐδῶ, στὸ παρεκκλήσι τῆς μητροπόλεώς μας, στὸν ἅγιό Διονύσιο. Πηγαίνετε νὰ τὴν προσκυνήσετε, καὶ θὰ καταλάβετε».

Πῆγαν πράγματι καὶ προσκύνησαν. Τότε αὐθόρμητα στὸν καθένα δόθηκε ἡ ἐξήγηση στὴν ἀπορία του: Στὴν εἰκόνα τῆς Θεομήτορος ἀναγνώρισαν τὴ μοναχὴ ἐκείνη πού συνάντησαν στὸ ἐκκλησάκι τῆς σπηλιᾶς, ψηλὰ στὸν Προυσό!

Ἀπολυτίκιον

Ἦχος ἅ

Τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης σὺ προΐστασαι πρόμαχος καὶ τερατουργὸς ἐξαισίων τῆ ἐκ Προύσσης εἰκόνι Σου, Πανάχραντε Παρθένε Μαριάμ, καὶ γὰρ φωτίζεις ἐν τάχει τοὺς τυφλοὺς δεινοὺς τὲ ἀπελαύνεις δαίμονας καὶ παραλύτους δὲ συσφίγγεις ἀγαθὴ. Κρημνῶν τὲ σώζεις καὶ πάσης βλάβης τοὺς σοὶ προστρέχοντας. Δόξα τῷ σῷ ἀσπόρῳ τοκετῷ, δόξα τῷ σὲ θαυμαστώσαντι, δόξα τῷ ἐνεργούντι διὰ σοῦ τοιαῦτα θαύματα.

Πηγή: agiazoni.gr